

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Ad Sanctissimvm Papam Nicolaum Quintu[m], Georgij Tapezuntij in
traductione Eusebij Pamphili, de Præparatione Euangelica. Præfatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

LIBER PRIMVS
AD SANCTISSIMVM PAPAM NICO/
laum Quintũ, Georgij Tapezuntij in traductio/
ne Eusebii Pamphili, de Præparatione
Euangelica, Præfatio.

EVSEBIVM Pamphili de Euangelica præpara/
tione, latinũ ex Græco beatissime pater iussu tuo
effeci. Nam cum eum uirum, tum eloquentia, tum
multarum rerum peritia, & ingenij mirabili flumi/
ne ex his quæ iam traducta sunt præstantissimũ san/
ctitas tua iudicet, atq; ideo, quæcunq; apud græcos,
ipsius opera extent, latina facere instituerit Euangelicam præpara/
tionem, quæ in urbe forte reperta est, primũ aggressi traduximus.
Quod quidem in libro quasi quodam in speculo uariam atque mul/
tiplicem doctrinam illius uiri licet admirari. Cuncta enim quæ ante
ipsum facta inuentaq; fuerunt, quæ tamen græce scripta tunc inue/
nirentur, multo certius atq; distinctius ipsis etiam authoribus qui
scripserunt, percipisse mihi uidetur. Ita cum constet nihil fere præ/
clarum unquam gestum fuisse, quod illis temporibus græce scriptũ
non extaret, nihil in rebus magnis naturaq; abditis, quod a philoso/
phis non esset explicatum, omnia ille tum memoriæ tenacitate, tum
mētis percepit acumine, ac ut apes solent singulis insidere floribus,
indeq; quod ad rem suam conducit, colligere: non aliter ille undiq;
certiora/uerisimilioraue diligens, mirabilem sibi atq; inauditum sci/
entiæ cumulum cōfecit, multiplices uariasq; philosophorum sectas
non ignorauit, infinitos pene gentium omnium religionis errores
tenuit, orbis terrarum historiam serie sua dispositã solus cognouit,
& cæteris tradidit. Nam cum non esset nescius gestarum rerum hi/
storiam titubare sanctissime pater, nisi distincta temporibus pateat
(quippe cum natura temporibus faciat, ut quæ in tempore fuerunt,
nisi quando fuerunt scias, nec fuisse quidem propter confusionem
uideantur) eo ingenio, studio, industria huic inebuit rei, ut omni/
um scriptorum peritiam in unum congestam facile superauerit, di/
stinctiusq; cuncta ipsis suis (ut diximus) authoribus cognouerit.
Conferendo enim inter se singulos, ueritatem quæ ab omnibus
a ij simul

4 DE PRÆPARATIONE EVANGELICA

simul emergebat, nec ab ullo exprimebatur, consecutus est. Quæ omnia ab alijs quæ scripsit, & ab hoc opere perspicere licet. Quod ille ideo suscepit, quoniam cum apud gentium præclaros philosophia uiros nobilissimus esset, ac priscam paternamque deorum religionem catholica ueritatis amore contempserit, partim accusantibus suum propositum respondere, partim nostra pro uiribus suis uoluit confirmare. Itaque in duas uniuersum partis negocium partitus est, quarum primam quæ nunc traducta a nobis est, qua illis respondet, qui eum quod christianis inhæserat accusabāt, præparationem Euangelicam, alteram ueritatis catholice doctrinam appellauit. Illud sane prætermittendum non est, ne quis quoniã nonnulla in hoc libro non absque iuræ sanctitatis autoritate concedimus, quasi traductoris transgressos officium nos accuset, ante primi concilij tempora librum hunc ab Eusebio æditum fuisse. Constat enim ipsum Arriana hæresi ante sententiam concilij laborasse, sanctorum, deinde patrum autoritatem libenter secutum sanctissime atque pie in orthodoxia uixisse. Fertur enim apud Græcos ab eo iussu patrum sacrosanctæ illius Synodi symbolum scriptum fuisse, quod ita cõposuit, ut ad dericiendam absque cõtrouersia perniciosam hæreticorum opinionem, filium dei genitum non factum, consubstantialemque patri conscripserit, ac patribus tradiderit, nec inuentioni suæ quicquam addidisse, aut inde aliquid detraxisse, aut mutasse patres dicuntur, nisi solum illud, deum uerum de deo uero. Nam & si genitum esse a patre nõ factum, consubstantialemque deo patri filium, ad refutationem hereticorum sufficerent, quia tamen deum filium, patrem uero deum uerum inter hæc distinguentes, Arriani prædicabant, ne quoniam deum de deo ille dixit, ansam captarent, deum uerum de deo uero patres interiecerunt. Hæc res quoniam nonnulla in hoc libro sparsa inueniuntur ab Arriana prauitate non aliena, firmo nobis fuit argumento ante coetum illum sacratissimum hæc illi conscripta

& ædita fuisse. Quare sentibus tuo iussu amputatis, rotas solummodo Latinis hominibus hac traductione obtulimus.

De Euangelij